

College voor Examens

2011-2012

NAAR CENTRAAL ONTWIKKELDE
EXAMENS TAAL EN REKENEN
IN HET MBO

Centraal ontwikkelde examens taal en rekenen mbo

Voor alle studenten die na 1 augustus 2010 met een mbo-opleiding zijn gestart gelden de referentieniveaus *Nederlandse taal en rekenen mbo*, zoals die zijn vastgelegd in de 'Wet Referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen' (2010). Over een aantal jaar moeten mbo-studenten aantonen dat ze over het gevraagde niveau beschikken – onder meer door het afleggen van een centraal ontwikkeld examen taal en rekenen, gebaseerd op de genoemde referentieniveaus. Deze centraal ontwikkelde examens taal en rekenen worden op dit moment beproefd.

Voor mbo 4 zijn de centrale examens Nederlandse taal en rekenen voor het eerst verplicht in 2013-2014. Voor mbo 2, 3 is dat een jaar later, in 2014-2015. Tot die tijd krijgen instellingen door middel van pilots de gelegenheid ervaring op te doen met deze examens (zie voor een overzicht de binnenzijde van dit blad). Over dit piloottraject gaat deze brochure.

College voor Examens

De uitvoering van de centrale examinering in het mbo vindt plaats onder verantwoordelijkheid van het College voor Examens (CvE). Dit is geformuleerd in het *Implementatieplan coe taal en rekenen mbo* (2010) en het *Examenbesluit Beroepsopleidingen WEB* (2010). Het implementatieplan en het examenbesluit zijn te vinden via www.steunpuntaalenrekenenmbo.nl.

Het ontwikkelen en invoeren van deze (digitale) centrale examens taal en rekenen volgens het vastgestelde tijdpad en conform wet- en regelgeving doet het CvE niet alleen. Het CvE werkt daarin samen met OCW, met sectorraden (MBO Raad, AOC Raad, NRTO), met Steunpunt, Cito, saMBO-ICT/Kennisnet en natuurlijk met de mbo-instellingen zelf.

Schema fasering mbo 4 (3F)

cursusjaar	wanneer	activiteit
2009 – 2010	maart 2010	prototype beschikbaar (zie <i>Steunpunt taal en rekenen mbo</i>)
2010 – 2011	februari 2011	syllabus beschikbaar (zie <i>Steunpunt taal en rekenen mbo</i>)
	februari 2011	pre-pilot op beperkt aantal instellingen
	vanaf maart 2011	oefenen met <i>voorbeeldexamens</i> op alle onderwijsinstellingen
2011 – 2012 1e pilotjaar	januari/februari 2012	1e periode afname pilotexamens op alle onderwijsinstellingen (substantieel aantal studenten) ¹
	zomer 2012	2e periode afname pilotexamens op alle onderwijsinstellingen (substantieel aantal studenten)
2012 – 2013 2e pilotjaar	najaar 2012	1e periode pilotexamens op alle onderwijsinstellingen (met in principe alle studenten)
	voorjaar 2013	2e periode pilotexamens op alle onderwijsinstellingen (met in principe alle studenten)
	zomer 2013	3e periode pilotexamens op alle onderwijsinstellingen (met in principe alle studenten)
2013 – 2014	najaar 2013	1e periode verplichte afname coe's voor alle studenten

¹. Dit betreft per onderwijsinstelling een beperkt aantal locaties.

Schema fasering voor mbo (1) 2, 3 (2F)

cursusjaar	wanneer	activiteit
2010 – 2011	december 2010	prototype beschikbaar (zie <i>Steunpunt taal en rekenen mbo</i>)
2011 – 2012	december 2011	syllabus beschikbaar (zie <i>Steunpunt taal en rekenen mbo</i>)
	januari 2012	pre-pilot op beperkt aantal instellingen
	v.a. maart 2012	oefenen met <i>voorbeeldexamens</i> op alle onderwijsinstellingen
2012 – 2013 1e pilotjaar	najaar 2012	1e periode afname pilotexamens op onderwijsinstellingen (substantieel aantal studenten)
	voorjaar 2013	2e periode afname pilotexamens op onderwijsinstellingen (substantieel aantal studenten)
	zomer 2013	3e periode afname pilotexamens op onderwijsinstellingen (substantieel aantal studenten)
2013 – 2014 2e pilotjaar	najaar 2013	1e periode pilotexamens op alle onderwijsinstellingen (met in principe alle studenten)
	voorjaar 2014	2e periode pilotexamens op alle onderwijsinstellingen (met in principe alle studenten)
	zomer 2014	3e periode pilotexamens op alle onderwijsinstellingen (met in principe alle studenten)
2014 – 2015	najaar 2014	1e periode verplichte afname coe's voor alle studenten van mbo-2 en 3

Inhoud

Schema fasering	binnenzijde omslag voorin
Waarom deze brochure?	1
Wat is het doel van (pre-)pilotexamens?	3
Wat gebeurt er in het schooljaar 2011-2012? <i>Pilot 3F en pre-pilot 2F</i>	4
Hoe zijn de afnameperiodes in 2011-2012 georganiseerd?	6
Hoe kan de geheimhouding gewaarborgd worden?	8
Wat is er geregeld voor kandidaten met een beperking?	9
Kalender/tijdpad 3F en 2F (2011-2012)	10
Welke organisaties zijn bij de invoering betrokken?	12
Informatiewijzer: waar is welke informatie te vinden?	binnenzijde omslag achterin

Brochure als wegwijzer

Deze brochure dient als wegwijzer voor iedereen die bij de invoering van de centrale examens taal en rekenen voor het mbo betrokken is.

Het CvE informeert de mbo-instellingen in principe via de *contactpersonen* die door de instellingen zelf zijn aangemeld bij het Steunpunt taal en rekenen mbo. In die informatiestroom verandert niets.

Daarnaast zijn er voor de diverse betrokkenen verschillende, aanvullende informatiekanalen. Aan de binnenzijde van de omslag achterin is een *Informatiewijzer* opgenomen die aangeeft welke informatie er is, voor wie deze bedoeld is en waar deze te verkrijgen is.

Waarom deze brochure?

Het College voor Examens (CvE) heeft in juni 2010 een brochure uitgebracht rondom de invoering van de centrale examens Nederlandse taal en rekenen in het mbo. Die brochure bevatte een samenvatting van het implementatieplan en gaf uitleg over de invoering van deze digitale examens in het algemeen.

Deze tweede brochure zoomt in op de activiteiten in het schooljaar 2011-2012:

- de eerste pilot voor 3F (mbo 4);
- de pre-pilot voor 2F (mbo 2,3).

De centrale examens Nederlandse taal en rekenen voor mbo 4 zijn voor het eerst verplicht in 2013-2014. Voor mbo 2, 3 is dat een jaar later, in 2014-2015 (zie het overzicht op de binnenzijde van de omslag voorin).

Net als de eerste brochure (2010) richt ook deze brochure zich op iedereen die binnen de onderwijsinstellingen een rol heeft bij de voorbereiding en de implementatie van de centraal ontwikkelde examens Nederlandse taal en rekenen voor het mbo:

- *bestuurders*, die eindverantwoordelijk zijn voor een juiste uitvoering binnen de instellingen;
- *managers*, die binnen hun instelling de nodige voorwaarden scheppen om de examinering te organiseren;
- *contactpersonen*, die door de instellingen zelf als aanspreekpunt voor de informatievoorziening zijn aangewezen en bij het Steunpunt zijn aangemeld. De contactpersonen geven de informatie die zij binnenkrijgen door aan personen binnen de onderwijsinstellingen voor wie deze informatie relevant is;
- *examenfunctionarissen/toetsleiders*, die verantwoordelijk zijn voor een goede en correcte afname van de (pilot)examens;
- *ICT-specialisten*, die verantwoordelijk zijn voor de installatie van de software en een goed technisch verloop van de afnames;
- *inhoudelijke coördinatoren taal en rekenen, vakdocenten en coördinatoren*, die verantwoordelijk zijn voor de inhoudelijke voorbereiding van kandidaten.

Het College voor Examens (CvE) is verantwoordelijk voor de centraal ontwikkelde examens in het mbo. Deze verantwoordelijkheid staat beschreven in het *Examenbesluit Beroepsopleidingen WEB* (2010). Daarin staat ook waarvoor de instelling c.q. de examensecretaris verantwoordelijk gehouden kan worden. Het examenbesluit is te vinden via de website van het Steunpunt taal en rekenen mbo.

Deze verantwoordelijkheid houdt in dat het CvE zorgt voor:

- een landelijk vastgesteld, *digitaal centraal examen*;
- een landelijk vastgestelde *centrale normering*;
- het bekendmaken van de geldende *afnamecondities* (keuze van periodes, digitale vorm, vaste protocollen).

De instellingen zelf zijn verantwoordelijk voor het naleven van de afnamecondities.

Voordat de examens daadwerkelijk worden ingevoerd, is er sprake van een pilotperiode waarin de examens worden getoetst en beproefd. Dat pilottraject is onder meer bedoeld om instellingen te laten oefenen én feedback te laten geven op de pilotversies. Daartoe worden enquêtes afgenomen, evaluatiebijeenkomsten georganiseerd en pilotversies geëvalueerd.

zie Informatiewijzer,
binnenzijde omslag
achterin

voor wie is deze
brochure

taken CvE

pilotperiode

Stapsgewijze invoering

De invoering in het mbo van centraal ontwikkelde examens Nederlandse taal en rekenen vraagt van de mbo-instellingen substantiële, organisatorische aanpassingen en veranderingen. Daarom is gekozen voor een stapsgewijze invoering. Een goede voorbereiding en een gefaseerde introductie in samenwerking met de mbo-instellingen is van groot belang voor een geslaagde invoering.

oplossingen

Door te kiezen voor een stapsgewijze invoering en verschillende pilotjaren is het mogelijk eventuele knelpunten in beeld te krijgen en daarvoor samen met de betrokken instellingen oplossingen te vinden. Het is dan ook van belang dat iedere onderwijsinstelling optimaal gebruikmaakt van de pilotperiode om ervaring op te doen met het afnemen van de digitale examens. De ervaringen die in een afnameperiode worden opgedaan, worden samen met de betrokkenen geëvalueerd. Conclusies die daaruit getrokken worden, kunnen leiden tot bijstellingen in een volgende afnameperiode.

Leeswijzer

Behalve op het tijdspad gaat deze brochure in op het wat, hoe en waarom rondom de invoering van centrale examens in het mbo, specifiek voor het komend jaar (2011-2012): Wat gaat er gebeuren en wanneer? Hoe verloopt de stapsgewijze invoering en waarom is gekozen voor bepaalde opties? Waar vinden betrokkenen de informatie die nodig is in hun situatie?

Wat is het doel van (pre-)pilotexamens?

(pre-)pilotexamens

Voordat de centrale examens daadwerkelijk worden ingevoerd, worden de (pre-)pilotexamens beproefd. In het schooljaar 2011-2012 vinden twee trajecten plaats:

- een eerste pilot voor 3F (in januari/februari en juni);
- een pre-pilot voor 2F (in januari).

Verschillende doelstellingen (pre-)pilots

Inhoudelijk

- een *goed examen* ontwikkelen voor het desbetreffende referentieniveau (inhoudelijk goede toetsing van dat niveau);
- komen tot een *goede cesuur* (de grens tussen een voldoende en een onvoldoende op het geëxamineerde referentieniveau).

Procesmatig

oefenen met de *logistiek en techniek* van:

- de processen in de instellingen;
- de processen bij CvE en Cito.

Procedureel

oefenen met:

- procedures rondom centrale examinering (bijvoorbeeld het protocol) – door instellingen;
- verschillende aspecten van regelgeving rondom afname – door CvE (bijvoorbeeld aanpassingen voor kandidaten met een beperking – zie pagina 9).

nulmeting pre-pilot

De pre-pilot heeft naast bovengenoemde doelen nog een extra doel: het doen van een eerste nulmeting. De resultaten van de nulmeting uit de pre-pilot worden vergeleken met de resultaten van de eerste daaropvolgende pilot. Op die manier kan vastgesteld worden of er een ontwikkeling is waar te nemen: worden de vereiste vaardigheden, naarmate er meer en passender onderwijs in taal en rekenen gegeven wordt, ook daadwerkelijk in het examen aangetoond?

In de evaluatie van de eerste pilot voor 3F en de pre-pilot voor 2F wordt gekeken in hoeverre deze doelstellingen bereikt zijn.

Evaluatie pre-pilot 3F: uitsluitend computerscoorbare vragen

In februari 2011 vond een afname plaats van de eerste pre-pilotexamens Nederlandse taal en rekenen 3F. Deze pre-pilotexamens zijn geëvalueerd op de punten 'inhoud', 'techniek', 'logistiek' en 'procedures'. Tijdens die evaluatie is besloten dat de examens rekenen, net zoals de examens taal, geen open vragen zullen bevatten. Tijdens het eerste pilotjaar voor 3F worden er dan ook voor rekenen vooralsnog alleen computerscoorbare vragen gesteld. Er hoeft dus geen correctie op de onderwijsinstelling plaats te vinden.

geen open vragen

Wat gebeurt er in het schooljaar 2011-2012?

Pilot 3F

Voor 3F (mbo 4) is het eerste pre-pilotjaar achter de rug. De resultaten van deze pre-pilot zijn geëvalueerd en de uitkomsten daarvan worden in het vervolg van het traject meegenomen. Het jaar 2011-2012 zal voor 3F in het teken staan van de eerste *pilot*.

In schema:

niveau	wat	schooljaar	wanneer	activiteit
3F (mbo 4)	pilot 1 ^e jaar	2011-2012	januari/februari 2012	1e periode afname pilotexamens op alle onderwijsinstellingen (substantieel aantal studenten)
			juni 2012	2e periode afname pilotexamens op alle onderwijsinstellingen (substantieel aantal studenten)

3F deelnemers

Om ervoor te zorgen dat het profiel van de deelnemers aan de pilot voor 3F zoveel mogelijk lijkt op de groep die straks verplicht een centraal examen in taal en rekenen aflegt met consequenties voor diplomering, worden er aan de deelnemers aan de pilot eisen gesteld.

Aan de pilot kunnen deelnemen kandidaten die:

- na 1 augustus 2010 zijn gestart aan een mbo-4-opleiding;
- onderwijs hebben gehad in taal en rekenen volgens de referentieniveaus;
- bezig zijn aan de tweede helft van de opleiding.

Dit betekent dat de volgende cohorten mbo-4-studenten aan de opeenvolgende pilotexamens kunnen deelnemen:

Pilotexamens 3F (mbo 4)		cohort 2010	cohort 2011	cohort 2012
2011-2012	Pilotjaar 1	2e jaars (2+3-jarige opleiding)	1e jaars (1-jarige opleiding)	
2012-2013	Pilotjaar 2	3e jaars (3+4-jarige opleiding)	2e jaars (2+3-jarige opleiding)	1e jaars (1-jarige opleiding)

Er is geen limiet aan het aantal deelnemers per instelling of opleiding.

Pre-pilot 2F

Voor 2F (mbo 2,3) staat in 2011-2012 een *pre-pilot* gepland.

niveau	wat	schooljaar	wanneer	activiteit
2F (mbo 2,3)	pre-pilot	2011-2012	januari 2012	pre-pilot op beperkt aantal instellingen
			vanaf maart 2012	oefenen met voorbeeld-examens op alle onderwijsinstellingen

2F deelnemers

Aan de pre-pilot 2F kunnen deelnemen:

- studenten mbo 2 en mbo 3;
- die gestart zijn na 1 augustus 2010;
- en bezig zijn aan de tweede helft van hun opleiding.

Er is geen limiet aan het aantal deelnemers per instelling of opleiding.

Het is belangrijk – dit geldt voor zowel 2F als 3F – dat *zoveel mogelijk verschillende* doelgroepen aan de pilot deelnemen en dat de *kenmerken* van die groepen ook bij de afnamegegevens geregistreerd worden (BOL/BBL, jongere/oudere mbo-studenten, verschillende sectoren). Deze registratie is nodig voor de evaluatie om de resultaten van de verschillende doelgroepen onderling te vergelijken.

Meer informatie over het verloop en de werkwijze voorafgaand en tijdens de pilot voor 3F en de pre-pilot voor 2F is te vinden in het *Handboek COE (2011-2012)* (zie Informatiewijzer, binnenzijde omslag achterin).

Zie voor het totale implementatieproces het schema op pagina 10 en 11.

Hoe zijn de afnameperiodes in 2011-2012 georganiseerd?

De afname van de centraal ontwikkelde examens vindt in principe plaats in drie periodes. Voor elk examen (taal/rekenen; 2F/3F) wordt drie keer per jaar een periode van twee weken aangewezen. Er moet echter nog een beslissing genomen worden op welke momenten in het schooljaar deze periodes zullen plaatsvinden en in hoeverre de verschillende examens gelijktijdig afgenomen zullen worden. In deze afweging spelen verschillende factoren mee. Daarom zijn er voorlopig alleen periodes aangewezen voor het schooljaar 2011-2012.

In het eerste pilotjaar voor 3F (2011-2012) wordt ervaring opgedaan met twee periodes voor afname. Voor de pre-pilot 2F is er in 2011-2012 één periode:

Periode 1			
Week 3 Vanaf 16-01-2012	Week 4 Vanaf 23-01-2012	Week 5 Vanaf 30-01-2012	Week 6 Vanaf 06-02-2012
2F pre-pilot (T/R)	2F pre-pilot (T/R)		
	3F Rekenen	3F Rekenen	
		3F Taal	3F Taal

Periode 2		
Week 23 Vanaf 04-06-2012	Week 24 Vanaf 11-06-2012	Week 25 Vanaf 18-06-2012
3F Rekenen	3F Rekenen	
	3F Taal	3F Taal

Verskillende scenario's/afnameopties

Binnen elke afnameperiode vindt de afname van de digitale examens plaats volgens een rooster dat de instelling zelf opstelt. Dit kan doordat de instelling per pilotexamen tien versies geleverd krijgt. De periodes zijn zodanig vastgesteld dat instellingen een keuze kunnen maken uit verschillende scenario's:

Spreiding van examinering

De instelling kan kiezen voor gescheiden examinering van taal en rekenen, om zo het aantal afnames te spreiden. Toegepast op de eerste periode zou dat voor 3F betekenen: één week examinering van 3F rekenen en daarna één week examinering van taal 3F. Ook kan dit in combinatie met 2F: bijvoorbeeld week 3 rekenen 2F, week 4 taal 2F, week 5 rekenen 3F, week 6 taal 3F.

Concentratie van examinering

Een instelling kan kiezen voor concentratie van examinering. Bij maximale concentratie neemt de instelling zowel voor 2F als 3F alleen examens af in week 4 en week 5.

Evaluatie 2F en 3F

Tijdens de periodes in 2011-2012 inventariseert het CvE de ervaringen van de scholen met de verschillende scenario's. Op basis daarvan wordt in het voorjaar van 2012 besloten in welke periodes de examens in 2012-2013 en de jaren daarna zullen plaatsvinden. Ook wordt dan besloten of de periodes van taal en rekenen voor 3F en 2F tegelijk zullen plaatsvinden of uit elkaar getrokken zullen worden. Het CvE besluit dit in samenspraak met de sectorraden (MBO Raad, AOC Raad, NRTO).

In week 11 van het jaar 2012 zal er een evaluatie plaatsvinden van de pre-pilot 2F en de pilot 3F met de contactpersonen van de instellingen. Vervolgens zal er in mei 2012 een werkconferentie gehouden worden waarin de opbrengsten uit deze evaluatie en de vervolgkeuzes voor het tweede pilotjaar 3F en het eerste pilotjaar voor 2F aan de orde komen.

Hoe kan de geheimhouding gewaarborgd worden?

waarborgen geheimhouding

Het waarborgen van de geheimhouding is bij centrale examens essentieel. Kandidaten mogen vooraf niet bekend zijn met de examenopgaven. De centraal ontwikkelde examens in het mbo zullen op verschillende tijdstippen worden afgenomen. Binnen een periode van twee weken maakt de instelling zelf een rooster waarin verschillende versies van het examen naar eigen inzicht ingezet kunnen worden. Dit vraagt om een ander type maatregelen dan bij afname op één landelijk geldend, vast tijdstip per jaar. Om de instellingen in staat te stellen de geheimhouding van flexibele examens te waarborgen treft het CvE een aantal maatregelen:

Per periode verschillende versies van het examen

Een examen (taal/rekenen) dat gedurende één periode wordt aangeboden, kent tien versies. De instelling beslist zelf op welk moment welke versie bij welke studenten wordt afgenomen. De instelling doet dit met inachtneming van het protocol dat het CvE daartoe heeft opgesteld.

Per periode nieuwe examens

Jaarlijks wordt er per centraal examen voor elk van de drie afnameperiodes een set van tien nieuwe versies geleverd.

Per jaar één examen openbaar

Een flexibele afname van examens gedurende het jaar vraagt een aanzienlijk grotere investering in de productie van examenopgaven dan bij examens die op een vast moment worden afgenomen. Om hergebruik van de examenopgaven mogelijk te maken en zo de kosten van het productieproces te verlagen, blijven de examenopgaven geheim. Kandidaten en docenten moeten zich echter goed kunnen voorbereiden op de inhoud van de examens. Daarom zal het CvE jaarlijks één van de examenversies openbaar maken. Met dit voorbeeldexamen kunnen studenten oefenen en krijgen docenten een goed beeld van de inhoud van het examen.

voorbeeldexamen

Wat is er geregeld voor kandidaten met een beperking?

De eis dat alle mbo-4-studenten in 2013-2014 via een centraal ontwikkeld examen moeten aantonen dat ze voldoen aan het gewenste vaardigheidsniveau voor Nederlandse taal en rekenen, geldt ook voor kandidaten met een beperking. Dit zijn kandidaten met een zintuiglijke beperking (visuele of auditieve handicap), maar ook bijvoorbeeld kandidaten met dyslexie of dyscalculie. Zo nodig wordt de toets voor deze kandidaten op een aangepaste wijze afgenomen die recht doet aan de exameneisen en rekening houdt met hun beperking.

In het voortgezet onderwijs (VO) is al veel ervaring opgedaan met een aangepaste afname, vooral voor kandidaten met dyslexie en met een visuele beperking. Waar mogelijk wordt bij de centrale examens voor het mbo van deze ervaring gebruik gemaakt. De toekomstige regelgeving voor taal en rekenen voor VO en mbo zal worden afgestemd.

In de pilot voor 3F in 2011-2012 zullen er voor *dyslectische kandidaten* aanpassingen gedaan worden in zowel de reken- als de taaltoets. Met aangepaste versies voor blinde/slechthorende en dove/slechthorende kandidaten wordt ervaring opgedaan in de pilot voor 3F in 2012-2013. Voor 2F volgen alle aanpassingen een jaar later. Het CvE onderzoekt nog op welke wijze voor kandidaten met dyscalculie binnen de kaders van de exameneisen rekening kan worden gehouden met hun beperking.

Voor dyslexie zal het in 2011-2012 gaan om twee soorten aanpassingen:

- aanpassingen in de vorm van het digitale examen, aan te leveren door het CvE in de zogenaamde 'd-versie' (een versie met de mogelijkheid tot verklanking van tekst);
- aanpassingen in de wijze van afname, te organiseren door de school (bijvoorbeeld het gebruik van een groot scherm of het aanbieden van tijdsverlenging, binnen door het CvE te stellen kaders).

De aanpassingen voor kandidaten met een beperking die in de pilot beschikbaar zijn, worden gecommuniceerd op de voorlichtingsbijeenkomsten in september 2011, door middel van een aanvulling op het protocol voor afname (CvE) en in het *Handboek COE* (2011-2012) van het CvE (zie de *Informatiewijzer*, binnenzijde omslag achterin).

voorlichtingsbijeenkomsten

Kalender/tijdpad 3F en 2F (2011-2012)

Periode	Week/datum	Voor wie	Activiteit	Aanmelden
September 2011	Week 38/39	Contactpersonen	Voorlichtingsbijeenkomst Pre-pilot 2F en pilot 3F (keuze uit drie regio's)	Aanmelden vanaf juni (week 26) 2011 via http://coe.cito.nl
September / november 2011	Week 38-47	Contactpersonen	Aanvragen extra <i>portal accounts</i> en registratie toetsleiders	Aanvragen via http://coe.cito.nl > zie ICT-examenhelpdesk
September / november 2011	Week 38-47	Contactpersonen/toetsleiders	Opgeven deelname aan pre-pilot 2F en 1e periode 3F	Opgeven via http://coe.cito.nl
Oktober 2011	Week 41	Toetsleiders	Scholingsbijeenkomst toetsleiders	Aanmelden vanaf september 2011 via http://coe.cito.nl
Oktober 2011	Week 44	Contactpersonen / toetsleiders	Distributie ExamenTester 2.9.8: verzending aan contactpersonen/toetsleiders	–
November 2011	Week 45	Toetsleiders	2e scholingsbijeenkomst toetsleiders	Aanmelden vanaf oktober 2011 via http://coe.cito.nl
November 2011	Week 45 en verder	ICT-deskundigen en toetsleiders	Vorbereiding op instellingen van installatie op de instellingen: functionaliteitentest (FT); invoer kandidaten.	–
December 2011	Week 50	Contactpersonen/toetsleiders	Ontvangst packages 2F	–
Januari 2012	Week 2	ICT-deskundigen en toetsleiders	Ontvangst packages 3F	–
Januari 2012	Week 3	Alle betrokkenen	Start afname pre-pilot 2F	–
Januari 2012	Week 4	Alle betrokkenen	Start afname 3F rekenen	–
Januari 2012	Week 5	Alle betrokkenen	Start afname 3F taal	–
30-01-12	30-01-12	Toetsleiders	Uiterste datum dataretour pre-pilot 2F naar Cito	–
13-02-12	13-02-12	Toetsleiders	Uiterste datum dataretour pilot 3F naar Cito	–
20-02-12	20-02-12	Alle betrokkenen	Uiterste datum inzenden evaluatiegegevens via enquête vanuit instellingen	–
Februari 2012	Week 9	Toetsleiders	Normering 2F Rapportage resultaten aan scholen 2F	–
Maart 2012	Week 10	Toetsleiders	Normering 3F Rapportage resultaten aan scholen 3F	–
Maart 2012	Week 12	Contactpersonen	Evaluatiebijeenkomst met contactpersonen 2F en 3F	Aanmelden via Steunpunt taal en rekenen mbo
Maart 2012	Week 12	ICT-deskundigen en toetsleiders	Start voorbereidingsprocedure voor afname 2e periode	–
Mei 2012	Week 19/20	Contactpersonen	Werkconferenties, onder andere over inrichting 2e pilotjaar 2012-2013 (2F en 3F)	Aanmelden via Steunpunt taal en rekenen mbo
Juni 2012	Week 23/24/25	Alle betrokkenen	Afname 2e periode voor 3F	–

Welke organisaties zijn bij de invoering betrokken?

De centrale examens Nederlandse taal en rekenen voor het mbo worden ontwikkeld onder regie en verantwoordelijkheid van het College voor Examens (CvE), in opdracht van OCW. Het CvE heeft commissies ingesteld die de ontwikkeling van de examens sturen en begeleiden en die ze uiteindelijk vaststellen. Deze commissies bestaan uit vertegenwoordigers uit het mbo.

Voor de implementatie van de centrale examens taal en rekenen voor het mbo werkt het College voor Examens samen met veel verschillende partijen:

Cito

Cito *ontwikkelt* de examens in opdracht van het College voor Examens en doet dat met toetsconstructeurs uit het mbo-veld. De centraal ontwikkelde examens in mbo worden afgenomen met behulp van door Cito ontwikkelde examensoftware (ExamenTester). Mbo-instellingen zijn bij de start van het cursusjaar 2010-2011 door het CvE geïnformeerd over de werkwijze en het beoogde tijdpad voor het installeren van deze software. Zie: <http://coe.cito.nl>

Steunpunt taal en rekenen mbo

De informatievoorziening over de centrale examens taal en rekenen voor het mbo loopt in principe via het Steunpunt taal en rekenen mbo. Op de website van het Steunpunt is vrijwel alle informatie te vinden: www.steunpunttaalenrekenenmbo.nl. Ook verstuurt het Steunpunt regelmatig een flitsbericht met daarin de laatste stand van zaken en nieuws. Aanmelden voor de flitsberichten kan via de website van het Steunpunt.

saMBO~ICT/Kennisnet

Om de centrale examens voor het mbo technisch goed te kunnen invoeren is technische, ICT-gerelateerde informatie nodig, zodat instellingen zich niet alleen onderwijsinhoudelijk, maar ook organisatorisch en op ICT-gebied kunnen voorbereiden. Daarom werkt het CvE samen met saMBO-ICT, een organisatie van en voor mbo-instellingen die zich bezighoudt met kennisdeling op het gebied van organisatie en logistiek van processen in en voor het mbo.

Gezamenlijk hebben het CvE, saMBO-ICT en Kennisnet een informatiebrochure ontwikkeld over de logistiek en techniek rondom de centraal ontwikkelde examens in het mbo: *Hoe? Zo! Centraal ontwikkelde examens Nederlandse taal en rekenen in het mbo* (zie Informatiewijzer).

MBO Raad/AOC Raad/NRTO

De sectorraden MBO Raad en AOC Raad en de Nederlandse Raad voor Training en Opleiding (NRTO) worden betrokken bij zowel de inhoud als bij de organisatie en de logistiek. De inhoudelijke betrokkenheid verloopt via vertegenwoordigers uit de sectorraden die in commissies zitting hebben. Daarnaast denken betrokkenen uit de sectorraden mee over mogelijke oplossingen in de organisatie en de logistiek rondom de centrale examens taal en rekenen voor het mbo.

Informatiewijzer

Het CvE informeert de instellingen in principe via de *contactpersonen* die door de instellingen zijn aangemeld bij het Steunpunt taal en rekenen mbo. Dat blijft zo. Daarnaast bestaan er voor de verschillende soorten betrokkenen verschillende informatiekanalen en publicaties.

Onderstaande *Informatiewijzer* geeft aan welke publicaties en/of informatie(bijeenkomsten) voor wie bedoeld zijn en wanneer deze verschenen zijn of gepland staan:

Publicaties	Voor wie	Wanneer	Meer informatie
Implementatieplan coe taal en rekenen mbo (versie 4)	Alle betrokkenen	september 2011	www.cve.nl > Onderwerpen > mbo
Naar centraal ontwikkelde examens Nederlandse taal en rekenen in het mbo	Alle betrokkenen	juni 2010	Downloaden via www.cve.nl > Publicaties > Overig
Hoe? Zo! Centraal ontwikkelde examens Nederlandse taal en rekenen in het mbo Over de logistiek en techniek rondom centrale examinering in het mbo	Onderwijsmanagers, examenbureaus, examinatoren, ICT- en facilitair managers	maart 2011	Steunpunt taal en rekenen mbo & saMBO-ICT
Flitsberichten Steunpunt taal en rekenen mbo	Contactpersonen / Alle betrokkenen	Indien nodig	Aanmelden via www.steunpunttaal-enrekenenmbo.nl
Handboek COE ('11-'12) Inclusief activiteitenplanning en het protocol van afname.	Alle betrokkenen	september 2011	http://coe.cito.nl
Gebruikers/Installatiehandleidingen ExamenTester MBO 2.9 Bevat drie versies.	1. voor systeem-beheerders / ICT-deskundigen 2. voor examen-secretarissen 3. voor toetsleiders	september 2011	http://coe.cito.nl
Syllabi	Contactpersonen, docenten en overige geïnteresseerden	december 2010 (3F) / december 2011 (2F)	www.steunpunttaal-enrekenenmbo.nl
Bijeenkomsten	Voor wie	Wanneer	Meer informatie
Voorlichtingsbijeenkomsten (pre-)pilot 2F en 3F	Contactpersonen per instelling	september 2011	http://coe.cito.nl
Scholingsbijeenkomsten	Toetsleiders	oktober / november 2011 week 41 en 45	www.steunpunttaal-enrekenenmbo.nl
Evaluatiebijeenkomsten	Contactpersonen	maart 2012 week 11	www.steunpunttaal-enrekenenmbo.nl
Werkconferentie voorjaar '12 Een vooruitblik op 2012-2013	Alle betrokkenen	mei 2012	www.steunpunttaal-enrekenenmbo.nl

Colofon

Redactie College voor Examens, Willemijn Leene, Jan Paul de Vries, Mirjam Kapelle
Vormgeving en-publieque.nl Druk Zwaan printmedia Herdruk 1000

September 2011

College voor Examens
info@cve.nl ,700 40 28 – 030
Postbus 315, 3500 AH Utrecht

www.cve.nl